

**NOUSIAISTEN KUNNAN
TIETOTILINPÄÄTÖS VUODELTA 2022**

Yhteistoimintaryhmä 21.10.2023 § 11
Kunnanhallitus 27.3.2023 § 62
Kunnanvaltuusto 12.6.2023 § 39

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Tietosuoja koskeva lainsäädäntö	3
3. Tietosuojavastaava	4
4. Tietosuojavastaavan uutiskirjeet ja henkilökunnan koulutus	4
5. Nousiaisten kunnan tietovarannot ja vastuut	5
6. Rekisteröidyn oikeudet	6
7. Tietosuoja koskevat uhat	6
8. Tietosuojaloukkaukset	6
9. Vuoden 2023 kehittämiskohteet	7

1. Johdanto

Tietotilinpäättökseen tarkoituksena on tarjota ajantasainen tilannekuva Nousiaisten kunnan henkilötietojen käsittelyn nykytilasta sekä arvio tietosuojan toteutumisesta. Sen tavoitteena on lisätä avoimuutta ja luottamusta siihen, että organisaatiossa noudatetaan organisaation luomia tietoturva- ja tietosuojaperiaatteita ja käsitellään henkilötietoja niiden mukaisesti. Tietotilinpäättös korostaa vastuullisuutta tiedon käsittelemisessä. Kuntaorganisaatiossa käsitellään huomattavasti erilaista sensitiivistä henkilödataa, joten luottamus on toiminnan ehto. Luottamuksen merkitys korostuu tällä hetkellä, kun kuntalaisten palveluja digitalisoidaan, ja digitaalisten palveluiden kehittäminen edellyttää tietoturvan ja tietosuojan huomiointia.

Tietotilinpäättökseen koonnista vastaa tietosuojavastaava yhdessä hallintojohtajan kanssa. Tietotilinpäättös laaditaan kerran vuodessa tilinpäättökseen yhteydessä, ja se täydentää tietoturvan ja tietosuojan osalta tilinpäättöksessä esitettyjä tietoja. Tämä tietotilinpäättös on Nousiaisten kunnan historian neljäs ja sen tarkoituksena on antaa luottamushenkilöille sekä kuntalaisille kuva siitä, millä tavalla henkilötietojen käsittely on huomioitu Nousiaisten kunnassa ja millä tavoin tietoturva- ja tietosuoja-asioita on huomioitu kalenterivuonna 2022. Tavoitteena on tulevina vuosina tämän dokumentin pohjalta kehittää edelleen tietotilinpäättöstä.

Tietosuojasääntely koostuu tietosuoja-asetuksesta, kansallisesta tietosuojalainasta sekä erityislainsäädännöstä. Suomessa tietosuojavaltuutetun toimisto valvoo tietosuojalainsäädännön noudattamista. Tietosuoja-asetuksessa (GDPR) on keskeisenä teemana tietosuojarisikien hallinta ja rekisterinpitäjän tilintekokykyisyys-periaate. Osoitusvelvollisuuteen kuuluu mm. se, että organisaation sopimuksissa ja alihankinnoissa on huomioitu tietosuojan ja -turvan vaatimukset. Lisäksi rekisterinpitäjän tulee huomioida rekisteröidyn henkilötietojen käsittelyyn kohdistuvat riskit.

2. Tietosuoja koskeva lainsäädäntö

EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (GDPR) on nyt sovellettu kohta viisi vuotta. Eurooppalaisen digitalisaatiokehityksen ja siinä onnistumisen ehdottomassa keskiössä ovat kansalaiset ja digitaalisten taitojen ja osaamisen kehittäminen sekä luottamuksen rakentaminen ja ylläpitäminen. Kaiken kaikkiaan lainsäädäntö on isossa murroksessa liittyen tiedonhallintaan, tietoturvaan ja tietosuojaan.

Digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettu laki (306/2019) tuli voimaan 1.4.2019. Laki sisältää digitaalisten palvelujen saavutettavuusvaatimukset sekä viranomaisten digitaalisten palvelujen suunnittelua ja ylläpitoa sekä sähköisen tunnistamisen perusteita koskevat vaatimukset. Useimmat lain sisältämät perusvaatimukset ovat yleisellä tasolla, ja niitä on tulkittava jatkossa samaan aikaan muun muassa tiedonhallintalain, julkisuuslain ja tietosuojalainsäädännön (kuten EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen) kanssa.

Julkisen hallinnon tiedonhallintalaki (906/2019) astui voimaan 1.1.2020. Tiedonhallintalain tarkoituksena on varmistaa viranomaisten tietoaineistojen yhdenmukainen ja laadukas hallinta ja tietoturvallinen käsittely. Lisäksi lailla mahdollistetaan tietoaineistojen turvallinen ja tehokas hyödyntäminen sekä edistetään tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteen toimivuutta.

3. Tietosuojavastaava

Virva Kiuru on toiminut kalenterivuonna 2022 kunnan tietosuojavastaavana.

Tietosuojavastaavan tehtävät:

1. seuraa tietosuojasääntöjen noudattamista koko organisaatiossa ja tuo esiin havaitsemiaan puutteita
2. antaa tietoja ja neuvoja tietosuojasääntöjen mukaisista velvollisuuksista johdolle ja henkilötietoja käsitteleville työntekijöille
3. antaa pyydettyä neuvoja tietosuojan vaikutustenarvioinnin tekemisestä ja valvoo vaikutustenarvioinnin toteutusta
4. on rekisteröityjen yhteyshenkilö henkilötietojen käsittelyyn liittyvissä asioissa
5. on tietosuojavaltuutetun toimiston yhteyshenkilö ja tekee yhteistyötä tietosuojavaltuutetun toimiston kanssa.

4. Tietosuojavastaavan uutiskirjeet ja henkilökunnan koulutus

Kunta informoi ja kouluttaa henkilöstöään tietosuojaan liittyvistä ajankohtaisista asioista erityisesti tietosuojavastaavan uutiskirjeillä. Tietosuojavastaavan uutiskirjeissä on käsitelty tärkeitä tietosuojaa ja tietoturvaa koskevia kysymyksiä, ajankohtaisia tilanteita sekä kertausta tietosuojaa koskevasta sääntelystä.

Vuoden 2022 tietosuojavastaavan uutiskirjeet ja niiden aiheet:

- Tietosuojavastaavan uutiskirje nro 56
 - Aiheena sähköpostin turvallisempi käyttö
- Tietosuojavastaavan uutiskirje nro 55
 - Aiheena Kalasteluviestikampanjat kuntasektorilla
- Tietosuojavastaavan uutiskirje nro 54
 - Aiheena digiturvallinen työelämä

5. Nousiaisten kunnan tietovarannot ja vastuut

Koko kunnan henkilötietoja sisältävien rekisterien määrä on 27. Rekistereiden tietosuojaselosteet löytyvät Nousiaisten kunnan internet-sivuilta osoitteesta:

<https://nousiainen.fi/paatokset-ja-hallinto/yleishallinto/tietosuojaselosteet/>

Rekistereitä ovat:

- Sidonnaisuusrekisteri
- Henkilöstöhallinto-rekisteri Populus
- Asianhallintajärjestelmä (Dynasty 10)
- Kirjanpito ja sisäinen laskenta (Raindance Kuntamalli)
- Ostolaskujen sähköinen kierrätys ja arkisto (Basware Invoice Ready)
- Kuntarekry-järjestelmä
- Kameravalvontajärjestelmä
- Kunnan kotisivujen yritys ja yhdistys rekisteri
- Liukuesteiden jakelu
- Vesihuollon asiakastietojärjestelmä
- Yksityisteiden kunnossapitoavustukset
- KuntaNet-rekisteri, joka sisältää rakennusvalvontaosan, rakennus- ja huoneistorekisterin, kiinteistöjen omistajaluettelon, maa-ainestenoton valvontaosan ja väestörekisterin. MapInfo on paikkatieto-ohjelmisto, joka toimii karttapohjaisena liittymänä KuntaNet-rekisterin tietoihin.
- Oppilastietojen hallintajärjestelmä (MultiPrimus)
- Vaskikirjastojen asiakasrekisteri
- Varhaiskasvatuksen asiakasrekisteri (sisältää päivähoidon VakaMukana mobiiliin ja eAsiointiin)
- Etsivän nuorisotyön sekä nuorten työpajatoiminnan asiakasrekisteri
- Kysely- ja tutkimuspalvelu (Webropol)
- Kuntosalin asiakasrekisteri
- Saattajakorttirekisteri
- Tapahtumien osallistumisrekisterit
- Opetuskäytössä olevat ohjelmat sekä sähköiset työskentely-ympäristöt
- Luottamushenkilökortisto
- Nuorisotilojen asiakkaat – Nuorisokortti
- Pyydä Apua –nappi
- Rakennusluparekisteri Lupa.fi
- Harrastuskerhojen osallistumisrekisterit
- Varhaiskasvatuksen ilmoitusvelvollisuus

Rekisterinpitäjän vastuut henkilörekistereistä jakautuu kunnanhallituksen ja lautakuntien kesken. Kunnanhallitus toimii rekisterinpitäjänä niiden henkilörekistereiden osalta, jotka koskevat useampaa toimialaa. Lautakunnat toimivat rekisterinpitäjinä oman toimialansa henkilörekistereiden osalta.

6. Rekisteröidyn oikeudet

Kuntalaisille suunnatut tietosuojajohteet löytyvät Nousiaisten kunnan internet-sivuilta osoitteesta <https://nousiainen.fi/paatokset-ja-hallinto/yleishallinto/tietosuojaselosteet/>

Tällä hetkellä tietopyyntöprosessi toimii manuaalisesti. Tietopyynnön voi toimittaa joko:

- 1) postitse tietosuojaselosteessa mainitulle yhteyshenkilölle osoitettuna tai
- 2) asioimalla henkilökohtaisesti, jossa tarkistetaan henkilöllisyys.

Asiakas voi tulla noutamaan pyytämänsä tiedot kunnanvirastolta. Tiedot voidaan toimittaa hänelle myös postitse.

Rekisteröidyiltä tulleiden pyyntöjen määrä 1.1.2022 –31.12.2022 välisenä aikana.

- Kaikki toimialat: tietosuoja-asetuksen mukaiset tietopyynnot yhteensä 0

7. Tietosuojaa koskevat uhat

Nousiaisten kunnassa tiedostetaan, että kyberhyökkäyksiä tehdään jatkuvasti ja ne voivat myös kohdistua Nousiaisten kuntaan. Tämän vuoksi niihin varautuminen on tärkeää. Uudet kalastelukampanjat muuttuvat yhä älykkäämmiksi, jolloin niiden torjuminen on vaikeampaa.

Sähköpostipalveluun liittyvien käyttäjätunnusten kalastelu ei vähentynyt viime vuodesta. Tämä ilmiö on näkynyt myös valtakunnallisella tasolla, muun muassa Kybertur-vallisuuskeskuksen varoituksissa.

Riskien osalta yhtenä haavoittuvuutena on poikkeamat, jotka johtuvat inhimillisestä virheestä joko prosessissa tai yksittäisen henkilön työtehtävissä. Tietoturvallisuuden kehittämisessä tulee huomioida prosessien turvallisuus sekä haavoittuvuuksien inhimillinen ulottuvuus. Organisaation onkin keskityttävä ensisijaisesti kouluttamaan henkilöstöään tunnistamaan tiedusteluun, ensimmäiseen pääsyyn ja tunnuksien saamiseen kohdistuvia hyökkäysyrityksiä.

Koska tietosuojaa koskevat uhat ovat lisääntyneet ja monipuolistuneet ja kyberhyökkäyksiä tehdään jatkuvasti, vuonna 2022 kunnan tietoturvaa parannettiin Mynämäen kunnan kanssa yhdessä hankitulla uudella palomuurilla. Lisäksi kunnassa otettiin käyttöön uusi virustorjuntaohjelma.

8. Tietosuojaloukkaukset

Tietosuojaloukkauksia, jotka olisivat vaatineet raportointia tietosuojavaltuutetun toimistolle ei ole tapahtunut 1.1.2022–31.12.2022 välisenä aikana. Vähäisempiä tietosuojaloukkauksia, joista on kirjattu tietosuojarikkomus, tapahtui yksi.

Tietosuojavastaavalle on kuitenkin tullut Nousiaisten kunnan henkilöstöltä muutamia yhteydenottoja ja selvitettäviä asioita, joihin on yhteistyöllä löydetty vastaukset. Ilmi tulleita havaintoja ja niiden ratkaisuja on hyödynnetty myöhempien tietosuojavastaavan uutiskirjeiden esimerkkeinä.

9. Vuoden 2023 kehittämiskohteet

Tietosuojan osalta vuoden 2023 kehittämiskohteiksi on tunnistettu seuraavia osa-alueita:

1) Henkilöstön tietoturva- ja tietosuojiosaamisen kehittäminen

Tavoitteena on jatkaa henkilöstön tietoturva- ja tietosuojatietoisuuden kehittämistä ja osaamisen kasvattamista uutiskirjeiden ja henkilöstökoulutusten kautta.

2) Varautuminen tietomurtoja ja kyberiskuja vastaan

Tavoitteena on varautua tietomurtoja ja kyberiskuja vastaan nykyistä paremmin, tiedottaa mahdolliset uhat ja pyrkiä järjestelmäteknisesti vahvistamaan kunnan varautumista.